

Musaa, alejhis-selam, kao učenik

Piše: mr. Rusmir Čoković

Allahovi poslanici, alejhimus-selam, bili su najbolji uzor našem Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, pa otuda je sasvim razumljivo da budu uzor i svim vjernicima. O Svojim poslanicima Uzvišeni Allah kaže: "Njih je Allah uputio, zato slijedi njihov Pravi put." (El-En'am, 90)

Jedno od kazivanja o poslanicima jeste i kazivanje o odlasku Musaa, alejhis-selam, kod Hidra, koje se navodi u suri El-Kehf, od 60. do 81. ajeta, no, u Kur'anu nije spomenut razlog Musaovog odlaska kod Hidra, nego se to pojašnjava u hadisu Ubejja b. Ka'ba, radijallahu anhu, koji prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Jednom prilikom vjerovjesnik Musa, alejhis-selam, stojeći je držao govor skupini Benu Israilićana dok nisu zaplakali i dok im srca nisu smekšala. Kada je završio i krenuo, za njim je pošao jedan čovjek koji mu reče: 'O Allahov poslaniče, ko je najučeniji čovjek?' 'Ja sam najučeniji', reče mu on. 'Znaš li ikoga na Zemlji da je učeniji od tebe?', upita čovjek, a Musa, alejhis-selam, reče: 'Ne znam.' Tada ga je Allah ukorio jer nije rekao da Njemu pripada apsolutno znanje i objavio mu je: 'Doista ima jedan Moj rob koji je učeniji od tebe: Naš rob Hidr.' Onda je Musa rekao: 'O Gospodaru, gdje je on?', a Allah mu reče: 'Kod mjesta gdje se sastaju dva mora.' Tada je Musa upitao kako da dođe do njega...'" (Buhari, br. 4726)

I nakon što je slijedio uputu kako da ga pronađe, desilo se ono o čemu nam Kur'an govori:

"I nađoše jednog Našeg roba kome smo milost Svoju darovali i onome što samo Mi znamo naučili. 'Mogu li da te pratim', upita ga Musa, 'da me podučiš nečemu čemu si ti ispravno podučen?'" (El-Kehf, 65-66)

Ove riječi koje je Musa uputio Hidru ukazuju na vrhunski edeb, bonton i učtivost Musaa, alejhis-selam, poslanika koji je razgovarao sa Allahom bez posrednika, koji je jedan od najodabranijih, najboljih i najučenijih poslanika! I upravo ovakvi ajeti uče nas edebu - učtivosti prema učenim ljudima.

Ova dva ajeta ukazuju na sljedeće:

1. Musa, alejhis-selam, tražio je dozvolu od Hidra da ga prati. U tome se ogleda njegova ogromna poniznost.

Kada uporedimo ovo sa načinom na koji danas neki ljudi "(pre)uzimaju" znanje od učenih, uočavamo nedostatak slijeđenja Kur'ana. Mnogi ljudi često selektivno, po svom viđenju, odabiru sebi šta im godi da nauče, ako uopće nauče, a drugo, bez imalo poniznosti, već često sebe smatraju dovoljno upućenim da sami presuđuju učenicima i njihovom znanju.

1. Iz Musaovog pitanja: "**Mogu li da te pratim?**", razumije se da je tražio da ga općenito prati, u svim stvarima, a ne samo u jednoj ili dvije. Za razliku od ovoga, neki studenti ne žele da nauče ponašanje od učenih, već samo nauku, a jedno bez drugog ne ide. Ili, bolje rečeno, ide, ali najčešći rezultati su ljudi koji mogu imati znanje koje ne prati njihovo ponašanje. Zato je Muhammed b. Sirin govorio: "Ashabi su učili kako da se ponašaju, kao što su učili i nauku."

1. Kada je rekao: "...**da me podučiš**", potvrdio je da mu je potreban da od njega nešto nauči. Za razliku od ovog edeba, neki se ljudi postavljaju prema učenicima tako kao da su oni dužni da ih podučavaju, pa ih stoga mogu kritikovati, s njima se ne slagati, birati čemu ih trebaju podučavati.

1. Riječima: "...**nećemu čemu si ti podučen**", ukazuje se na to da je tražio da ga poduči jednom dijelu onoga čemu je Allah podučio Hidra. Ovo je vrhunac u poniznosti. Kao da mu je rekao: "Ne želim da postanem jednak tebi pa da me podučiš svemu što ti znaš, već želim da me podučiš samo nekim stvarima koje ti znaš." Upravo kao što siromah traži od bogataša dio njegovog imetka, a ne traži cijeli njegov imetak.

1. Riječima: "**čemu si podučen**", Musa, alejhis-selam, priznaje da se radi o znanju kojem je Allah podučio Hidra, a ne o bilo kojem drugom znanju. U ovome se ogleda vrijednost znanja koje je Allah objavio, a to je islamsko znanje.

1. Iz pitanja: "**Mogu li da te pratim da me podučiš**", razumije se da je Musa, prije nego što je zatražio da ga poduči, tražio da ga slijedi. Nasuprot ovome, neki ljudi kao da žele na neki način samo da iskoriste učenjaka da od njega nešto nauče, a ne cijene njegovo ponašanje niti žele da se ugledaju na učene ljude.

1. "**Nećemu čemu si ti ispravno podučen**", tj. tražio je ispravno, a to je ono što, ukoliko se ne nauči, čovjek će skrenuti sa pravog puta.
2. "**Mogu li da te pratim da me podučiš**", tj. ne tražim ništa od tebe osim znanja: ne tražim ni

imetak, ni ugled, niti bilo kakvu drugu korist.

Iz navedenog ajeta i hadisa možemo zaključiti da je za stjecanje i prenošenje znanja potrebno sljedeće:

1. Lijepa namjera
2. Poniznost učene osobe
3. Poniznost učenika prema učitelju
4. Priznavanje potrebe za učenjem
5. Priznavanje potrebe za učiteljem
6. Odlazak na put radi stjecanja ispravnog znanja
7. Odlazak kod nekoga ko nije iz tvog naroda sa istim ciljem
8. Lično snošenje troškova puta i smještaja radi stjecanja nauke.
9. Davanje prednosti učitivosti i lijepom ponašanju nad znanjem
10. Učtivo ophođenje
11. Učtivo postavljanje pitanja
12. Preciznost i sažetost pitanja
13. Traženje znanja koje je Allah objavio
14. Učenje licem u lice
15. Učenje onoga ko je više poznat kod onoga ko je manje poznat
16. Učenje onoga ko je bolji od onoga od kojeg je bolji
17. Druženje sa učenim ljudima
18. Međusobno druženje onih koji se bave naukom

Sebe i svoje ponašanje trebamo mjeriti ovim smjernicama i prema njima usklađivati svoj život.

Ovo pitanje koje je Musa, alejhis-salam, postavio Hidru, sastoji se (na arapskom jeziku) od osam riječi, a sadrži veliki broj pouka, što je sigurno jedna od nadnaravnosti Kur'ana. Slijeđenje ove nadnaravnosti uzdiže naš stepen u nauci i kod Allaha, a stepeni kod Njega su ono što nam je najvažnije i najpotrebnije.

1. Razi, *Et-Tefsir el-Kebir*, 21/482.